

**CARU COMMV.** Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE  
Erkend opleidingsorganisator FSMA



OPLEIDINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

[info@caru-commv.be](mailto:info@caru-commv.be)

<https://www.caru-commv.be>

## **CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2026**

### **NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2026**

#### **BELGISCHE WETGEVING**

**HELMPLICHT IN HET VERKEER VANAF 1 SEPTEMBER OOK VOOR E-STEPS EN FAT BIKES**

**27 AUGUSTUS 2026.** Koninklijk besluit betreffende de veiligheid van gebruikers van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen

#### **EUROPEES PUBLICATIEBLAD**

#### **EUROPEES HOF VAN JUSTITIE**

**ARREST** Gerecht van de Europese Unie 1/7/2026 Ontnemen van een kans op gunning van een overheidsopdracht kan tot zware schadevergoeding leiden

#### **RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE**

*Begrip substantiele onregelmatigheid* **ARREST** nr. 267.405 van 14 juli 2026

Voorbehoud in een offerte maakt deze onregelmatig **ARREST** nr. 267.448 van 31 juli 2026

Huurplicht of niet ? twee Arresten RvS

Rechtsmacht Raad Van State en deze van de gewone rechter **ARREST** nr. 267.432 van 28 juli 2026

#### **FOD KANSELARIJ**

#### **FOD BOSA**

#### **FEDERALE LOONINDEXERING SEPTEMBER**

#### **FOD ECONOMIE :**

Updates augustus 2026 met nieuwe indexen

#### **PLANNING VAN DE VOLGENDE MASTERCLASS SEMINARIES 2026**

Inschrijvingsformulier voor de masterclass september **"Regelmatigheid en prijsnazicht van de offertes, evaluatie rapportering en gunningvoorstel"** 22 SEPTEMBER GENT. 24 september HASSELT 1 OKT MECHHELEN

### **INSCHRIJVEN VOOR 10 september**

*Ed. 09/2026 VEWA Copyright © 2026*

**PROF RUDI CLAEYS**



## **BELGISCH STAATSBLAD.**

### **HELMPLICHT IN HET VERKEER VANAF 1 SEPTEMBER OOK E-STEPS EN FAT BIKES**

#### **27 AUGUSTUS 2026. - Koninklijk besluit betreffende de veiligheid van gebruikers van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen**

Artikel 1. In artikel 36 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, laatstelijk gewijzigd bij het koninklijk besluit van 2 oktober 2023, worden de volgende wijzingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a) in de eerste zin worden de woorden "van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen met een door constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 20 km per uur" ingevoegd tussen de woorden "op een motorfiets," en de woorden "en van bromfietsen";
- b) in de tweede zin worden de woorden "en van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen met een door constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 20 km per uur" ingevoegd tussen de woorden "van speed pedelecs" en de woorden "hebben de keuze";

2° in het derde lid worden de woorden "en van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen met een door constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 20 km per uur" ingevoegd tussen de woorden "van speed pedelecs" en de woorden ", moet bescherming bieden";

3° een lid 5 wordt toegevoegd, luidende:

"Het eerste en het derde lid zijn niet van toepassing op personen met een verminderde mobiliteit die gemotoriseerde voortbewegingstoestellen gebruiken die uitsluitend voor hen zijn bestemd."

Art. 2. In artikel 43, § 1, van het koninklijk besluit van 3 juni 2024 betreffende de Code van de openbare weg, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 30 juni 2026, worden de volgende wijzingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de bepaling onder 6°, luidende:

"6° gemotoriseerde voortbewegingstoestellen met een door constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 20 km per uur. Echter, de bestuurders en passagiers van deze voortbewegingstoestellen hebben de keuze tussen een bromfietshelm of een fietshelm.";

2° in het tweede lid worden de woorden "of van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen met een door constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 20 km per uur" ingevoegd tussen de woorden "van speedpedelecs" en de woorden ", moet bescherming bieden";

3° een lid 3 wordt toegevoegd, luidende:

"Het eerste lid, 6° en het tweede lid zijn niet van toepassing op personen met een verminderde mobiliteit die gemotoriseerde voortbewegingstoestellen gebruiken die uitsluitend voor hen zijn bestemd."

Art. 3. Dit besluit treedt **in werking op 1 september 2026**.

Art. 4. De minister bevoegd voor het Wegverkeer is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, op 27 augustus 2026.

#### **BELANG VAN DEZE MAATREGEL**

**Het Verslag aan de Koning** geeft hierbij navolgende duiding=

Rekening houdend met het hoge aantal verkeersongevallen met gebruikers van gemotoriseerde voortbewegingstoestellen dringen maatregelen zich op.

Aangezien een deel van de ongevallen te wijten is aan het in het verkeer brengen van **niet-conforme voertuigen**

Bovendien tonen internationale studies en recente medische en ongevallenstatistieken aan dat bij ongevallen met gemotoriseerde voortbewegingstoestellen, in het bijzonder e-steps, hoofd en hersenletsels een belangrijke factor zijn bij zware en dodelijke ongevallen. Uit de Verkeersveiligheidsbarometer van Vias Institute blijkt dat het aantal slachtoffers bij e-step gebruikers jaar na jaar toeneemt. het aantal letselongevallen is in de periode 2022-2025 gestegen van 1.735 tot 2.453. Het aantal dodelijke slachtoffers is in de periode 2024-2025 gestegen van 4 tot 13. Deze vaststelling onderstreept het **belang van passende hoofdbescherming** voor deze categorie van weggebruikers, rekening houdend met hun specifieke gebruiksomstandigheden en snelheidskenmerken.

het algemeen, een **verlaging van de snelheid van 25 km/u naar 20 km/u** een positief effect heeft op het aantal ziekenhuisopnames.

Wij voegen hier graag aan toe dat de vastgestelde stijging an deze ongevallen ook zijn impact heeft op het woon werkverkeer.

In het kader van het algemeen preventiebeleid bij de aanbesteders kan dit alleen maar een positieve impact realiseren op de **schadestatistieken bij de arbeidsongevallen** vereekeringen. Deze maatregel kan wellicht ook een positief gevolg hebben op de toekomstige **premiezetting** voor deze verzekeringen van de arbeidsweg.



Europese  
Unie

Publicatieblad van de Europese Unie

ARRESTEN EUROPEES HOF VAN JUSTITIE



HOF VAN JUSTITIE  
VAN DE EUROPESE UNIE

**ARREST Gerecht van de Europese Unie 1/7/2026 Affaire T-105/24 AIRBUS/EDA**  
**Ontnemen van een kans op gunning van een overheidsopdracht kan tot zware schadevergoeding leiden**

« Marchés publics de services – Procédure d’appel d’offres – Fourniture de communications par satellite, d’équipements et services connexes – Rejet de l’offre d’un soumissionnaire – Attribution du marché à un autre soumissionnaire – Règlement (UE, Euratom) 2018/1046 – Critères d’attribution – Obligation de motivation – Obligation d’examen des offres conforme aux critères énoncés dans les documents de marché – **Erreur manifeste d’appréciation** – Égalité de traitement – **Responsabilité non contractuelle** – **Perte d’une chance** – **Indemnisation** »

**Résumé**

Par cet arrêt, le Tribunal se prononce, de manière inédite, sur la possibilité de qualifier lui-même une illégalité de violation suffisamment caractérisée d’une règle de droit conférant des droits aux particuliers, et ce, même si la partie requérante n’a pas explicitement abordé cette question dans son recours.

Par un avis de marché du 25 mars 2023, l’Agence européenne de défense (AED) a lancé une procédure d’appel d’offres ouvert relative à l’attribution du marché intitulé « Fourniture de communications par satellite dans les bandes C, Ku, (civ)Ka, L et UHF, d’équipements de bandes (mil)Ka & X et services connexes » (ci-après le « marché en cause »).

Le 12 décembre 2023, l’AED a adopté une décision rejetant l’offre du consortium constitué par Airbus Defence and Space SAS et Marlink Events SAS (ci-après les « requérantes ») et attribuant le marché à Telespazio France SAS.

Par la lettre du 23 janvier 2024, l'AED a confirmé aux requérantes le résultat de la procédure de l'appel d'offres et a rejeté leur demande antérieure tendant à la communication des notes obtenues par chaque soumissionnaire et relatives aux sous-critères financiers et à leurs sous-parties.

Par acte du 24 janvier 2024 a été entérinée la signature de l'accord-cadre entre l'AED et Telespazio France.

Les requérantes ont introduit **un recours devant le Tribunal demandant l'annulation** des décisions du 12 décembre 2023 et du 24 janvier 2024 ainsi que de la lettre du 23 janvier 2024. Elles ont également **demandé la réparation du préjudice** subi du fait de ces actes.

### ***Appréciation du Tribunal***

À titre liminaire, le Tribunal rejette la fin de non-recevoir dirigée contre la demande d'annulation de la lettre du 23 janvier 2024 et rejette la demande d'annulation de la décision du 24 janvier 2024.

En premier lieu, s'agissant des conclusions en annulation, le Tribunal annule la décision du 12 décembre 2023 et la lettre du 23 janvier 2024.

**Premièrement**, dans le cadre de l'analyse du premier moyen, le Tribunal constate qu'en ne **justifiant pas de manière suffisamment circonstanciée**, dans la lettre du 23 janvier 2024, le rejet de la demande des requérantes tendant à la communication des notes relatives aux sous-critères financiers et à leurs sous-parties, l'AED a violé l'article 170, paragraphe 3, du règlement financier de 2018 ( [1](#) ) et a **ainsi méconnu la portée de son obligation de motivation**. À cet égard, le Tribunal rappelle qu'un pouvoir adjudicateur ne peut pas se contenter d'énoncer, en réponse à une demande formulée en vertu de l'article 170, paragraphe 3, sous a), du règlement financier de 2018, des affirmations générales et abstraites selon lesquelles la communication des données demandées par le soumissionnaire évincé risquerait de porter préjudice aux intérêts commerciaux de certains opérateurs économiques. Il est en effet attendu du pouvoir adjudicateur que celui-ci **démontre de façon concrète et précise** que la communication des informations demandées porterait préjudice aux intérêts commerciaux des soumissionnaires.

### **Gebrek aan concrete en precise informatie zowel feitelijk als juridisch**

**Deuxièmement**, dans le cadre de l'analyse du deuxième moyen, le Tribunal juge que l'AED a commis une erreur manifeste d'appréciation et une violation de l'article 167, paragraphe 1, du règlement financier de 2018 en acceptant l'offre de Telespazio France alors même que son **offre n'était pas conforme** à plusieurs exigences obligatoires figurant dans les spécifications techniques du marché en cause. En particulier, en vertu de ces dernières, chaque soumissionnaire devait fournir dans son offre les « preuves écrites » qu'il disposait de contrats avec les différents opérateurs de satellites lui permettant de fournir les services décrits à certaines exigences obligatoires. Le Tribunal estime, à cet égard, que chaque soumissionnaire devait produire dans son offre, en guise de « preuves écrites », soit une copie des parties pertinentes des contrats effectivement conclus, soit, à tout le moins, une attestation de l'opérateur satellitaire concerné, ce qui n'a pas été le cas pour Telespazio France. En outre, le Tribunal considère que l'AED a violé l'article 151 du règlement financier de 2018 en **permettant à Telespazio France de compléter son offre de manière substantielle**, c'est-à-dire en lui demandant de

produire, dans le cadre de deux demandes de clarification, les preuves écrites qui ne figuraient pas, selon elle, dans son offre, ce qu'elle n'était pas autorisée à faire.

### **Onrechtmatig toestaan van neerlegging van ontbrekende attesten bij een onregelmatige offerte**

**Troisièmement**, dans le cadre de l'analyse du troisième moyen, le Tribunal juge que l'AED a commis **deux erreurs manifestes d'appréciation** dans l'évaluation de l'offre de Telespazio France, s'agissant d'une exigence optionnelle qui figurait dans les spécifications techniques du marché en cause.

### **Ook de miskennen van de informatieplicht naas de miskennen van de motivatieplicht leiden niet alleen tot de vernietiging van de beslissing maar ook toekenning van een schadevergoeding**

En second lieu, s'agissant des conclusions indemnitaires, le Tribunal juge que l'Union européenne, représentée par l'AED, **est tenue de réparer le dommage** subi par les requérantes au titre de la perte d'une chance, pour le consortium formé par ces deux sociétés, de se voir attribuer le marché en cause et détermine le montant des indemnités pour chacune des deux requérantes.

En particulier, s'agissant de la question de savoir si le Tribunal est en mesure de qualifier d'office une illégalité de violation suffisamment caractérisée de règles de droit ayant pour objet de conférer des droits aux particuliers, le Tribunal estime que la qualification juridique des faits relève de l'office du juge de l'Union. Dès lors que les éléments de fait et de droit pertinents ressortent du dossier et ont été débattus contradictoirement entre les parties, comme cela a été le cas en l'espèce, le Tribunal peut procéder lui-même à la qualification d'une illégalité constatée comme constituant une **violation suffisamment caractérisée d'une règle de droit** conférant des droits aux particuliers, et ce même si la partie requérante n'a pas explicitement abordé cette question dans son recours.

À cet égard, le Tribunal estime que les erreurs manifestes d'appréciation et la violation de l'article 167, paragraphe 1, et de l'article 151 du règlement financier de 2018 qui ont été constatées ci-dessus constituent des violations suffisamment caractérisées de règles de droit ayant pour objet de conférer des droits aux particuliers.

Au vu de ces constatations et du **préjudice réel et certain**, découlant directement des violations commises, le Tribunal conclut que les conditions pour indemniser les requérantes au titre de la perte de chance sont réunies.

Enfin, afin de déterminer le montant de l'indemnité devant être accordée à chacune des deux requérantes, le Tribunal précise qu'il convient d'abord de calculer la marge nette que chaque requérante aurait pu réaliser si le consortium avait remporté le marché. À cette fin, il y a lieu de multiplier une estimation du montant des achats qu'aurait réalisés l'AED auprès du consortium, si ce dernier avait obtenu le marché en cause, par une estimation de la part de ces achats pour chaque requérante et par une estimation du taux de marge nette pour chaque requérante. Puis, il y a lieu de multiplier ce montant par une estimation du taux de probabilité pour les requérantes de se voir attribuer le marché en cause.

( 1 ) Règlement (UE, Euratom) 2018/1046 du Parlement européen et du Conseil, du 18 juillet 2018, relatif aux règles financières applicables au budget général de l'Union, modifiant les règlements (UE) no 1296/2013, (UE) no 1301/2013, (UE) no 1303/2013, (UE) no 1304/2013, (UE) no 1309/2013, (UE) no 1316/2013, (UE) no 223/2014, (UE) no 283/2014 et la décision no 541/2014/UE, et abrogeant le règlement (UE, Euratom) no 966/2012 (JO 2018, L 193, p. 1), tel que modifié par le règlement (UE, Euratom) 2022/2434 du Parlement européen et du Conseil, du 6 décembre 2022 (JO 2022, L 319, p. 1) (ci-après le « règlement financier de 2018 »).

## COMMENTAAR BIJ HET ARREST

De belangen waren inderdaad groot. De zaak betrof een raamovereenkomst van het Europees Defensieagentschap (EDA) voor de levering van satellietcommunicatie, apparatuur en aanverwante diensten. Een hot topic, dat is zeker. **Yannick Ottoy**, slicht toe waarom het arrest **ook voor de Belgische aanbestedingspraktijk relevant** kan zijn.

Airbus Defence and Space en Marlink Events namen als consortium aan de procedure deel, maar zagen hun inschrijving afgewezen. De opdracht werd gegund aan Telespazio France SAS, de enige andere inschrijver. Naar aanleiding van een aantal opmerkingen van Airbus Defence and Space en Marlink Events onderzocht EDA de regelmatigheid van de offerte van Telespazio France SAS. Het bleef echter bij haar besluit, en wees daarbij ook een verzoek tot openbaarmaking van bepaalde gegevens over de beoordeling bij de behaalde scores af. Dat alles resulteerde in een **vordering tot nietigverklaring** van het gunningsbesluit en het besluit tot weigering tot openbaarmaking van gegevens, en een **vordering tot vergoeding** van de schade die volgens de verzoeksters uit de onregelmatige aanbestedingsprocedure was voortgevloeid.

### Het Gerecht willigde die vorderingen in.

Specifiek wat de **mededeling van nadere informatie** aangaande de beoordeling van de offertes betreft, herinnert het Gerecht eraan dat een aanbesteder, in beginsel iedere inschrijver wiens offerte in overeenstemming is met de opdrachtdocumenten in kennis moet stellen van de naam van de inschrijver aan wie de opdracht is gegund. Tevens moeten de kenmerken en relatieve voordelen van de gekozen offerte, de betaalde prijs of de waarde van de opdracht worden meegedeeld. Dat alles staat ook zo vermeld in de Belgische rechtsbeschermingswet, die op zichzelf ook de omzetting van een Europese richtlijn is.

Een aanbesteder kan besluiten bepaalde informatie **niet bekend te maken. Wanneer de bekendmaking ervan de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou schaden of de eerlijke mededinging tussen hen zou kunnen verstoren**, mag informatie worden achtergehouden. Naar analogie met de rechtspraak van het Hof van Justitie, meent het Gerecht echter dat een aanbesteder, die stelt dat gevraagde informatie vertrouwelijk is, **duidelijk moet aangeven om welke reden** hij oordeelt dat die informatie niet kan worden meegedeeld.

“Net daar zit in de praktijk vaak de moeilijkheid”, merkt Yannick Ottoy op. Eenvoudig is dat niet. Het is niet genoeg te stellen dat de bekendmaking van de financiële scores in strijd zou zijn met de regels inzake de vertrouwelijkheid van de inschrijvingen, of op te werpen dat de commerciële belangen (zoals hier van Telespazio France en haar

onderaannemers) ernstig zou worden geschaad doordat vertrouwelijke commerciële informatie openbaar zou worden gemaakt.

Het tijdens de gerechtelijke procedure nog stellen dat kennis van de gemiddelde prijzen van Telespazio France de andere inschrijver waarschijnlijk een voordeel zou hebben verschaft, doordat zij daardoor kennis zouden hebben kunnen nemen van haar commerciële posities, volstaat evenmin. Ook het feit dat de verzoeksters, of ten minste één van hen, een belangrijke positie innamen op bepaalde markten, volstond voor het Gerecht niet, omdat het niet duidelijk was om welke markten het precies ging.

**Van een aanbesteder wordt dus verwacht dat hij concreet en nauwkeurig aantoont dat de bekendmaking van de gevraagde informatie de commerciële belangen van de inschrijvers zou schaden.** Hier anders over oordelen, zou niet alleen de motiveringsplicht uithollen; het zou ook de rechtsbescherming schaden. Als onvoldoende informatie beschikbaar is om te kunnen nagaan of het besluit van een aanbesteder om de opdracht te gunnen, is aangetast door fouten of onrechtmatigheden, kan een afgewezen inschrijver in de praktijk geen beroep kunnen doen op zijn recht op een doeltreffende rechtsbescherming.

Ook de Belgische Raad van State stelde al dat een beroep op de geheimhouding van de prijzen en scores afdoend moet worden verantwoord, met name door aan te tonen dat het belang van de niet gekozen inschrijvers bij een openbaarmaking niet opweegt tegen het recht van hun concurrenten op bescherming van de door hen verstrekte vertrouwelijke informatie.

- Een inschrijver kan, ook volgens de Belgische overheidsopdrachtenwet, aanduiden welke aspecten van zijn offerte vertrouwelijk zijn. **Een loutere verklaring is echter niet voldoende.** Een ondernemer moet het vertrouwelijke karakter van de als vertrouwelijk bestempelde documenten of informatie effectief kunnen aantonen. Er moet dus werkelijk worden aangetoond dat de informatie fabrieks- of bedrijfsgeheimen bevat, dat de inhoud ervan voor concurrentievervalsing kan worden gebruikt of dat openbaarmaking ervan hem zou kunnen schaden.

- Een aanbesteder moet van zijn kant het vertrouwelijke karakter van offertes onderzoeken. Als hij zich afvraagt of de informatie die hij van de genoemde ondernemer heeft ontvangen vertrouwelijk is of niet, moet hij voorafgaand aan de bekendmaking van deze informatie, de betrokken ondernemer in staat stellen aanvullend bewijs te leveren. **De aanbesteder kan de inschrijver daarbij verzoeken een niet-vertrouwelijke versie van de gevoelige informatie aan te reiken.** Niets belet de inschrijver samen met de offerte zo'n versie mee te sturen.

Op de aanbesteder rust een **stevige motiveringsplicht**. Vertrouwelijkheid is geen evidentie, die mag leiden tot het volledig geheimhouden van offertes, of geheel uithollen van een gunningsbesluit. Zelfs als bepaalde gegevens niet bekendgemaakt mogen worden, dan moet toch een concrete en inhoudelijke beoordeling worden opgesteld. Een passend evenwicht, tussen de vertrouwelijkheid van zakengeheimen en de plicht tot motivering, moet dan worden gezocht. Doorgaans kan de aanbesteder zich wat omfloerst uitdrukken, of bij wijze van samenvatting een en ander inhoudelijk onderbouwen. Zolang een afgewezen inschrijver uit de motivering kan begrijpen hoe zijn inschrijving aan de hand van de vooraf bekendgemaakte criteria is beoordeeld en waarom hij minder gunstig werd beoordeeld dan de winnende inschrijving, lijkt dit

aanvaardbaar. Kan een aanbesteder relevante informatie niet meedelen, dan moet dit element op zichzelf gemotiveerd worden.

**SAMENGEVAT:**

**Een ondernemer** die zich op kwalitatieve gunningscriteria wil onderscheiden, of een goede prijsverantwoording wil opstellen, moet **vertrouwelijke informatie delen**.

**Een aanbesteder** die een rechtsgeldig gunningsbesluit wil nemen, moet daar gepast mee omgaan. Al te welwillend meegaan in vertrouwelijkheidsverklaringen leidt tot nietszeggende gunningsbesluiten, al te gretig overnemen van commerciële gevoelige gegevens, schendt dan weer de eerlijke mededinging

In de **gemotiveerde gunningsbeslissing** worden de **juridische en feitelijke motieven** voor de gunning vermeld, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de gekozen offerte.

Deze informatie en motivatieverplichtingen komen ook aan bod in onze **Masterclass** einde deze maand :**“NAZICHT VAN DE REGELMATIGHEID EN VAN DE PRIJS, EVALUATIE VAN OFFERTES EN RAPPORTERING.”**

**In het zesde en zevende hoofdstuk van deze masterclass gaan we nader in op de’ evaluatie van de criteria en de motivatie van de gunningbeslissing (Arrest RvS nr. 247.932 van 26 juni 2020 in de zaak A. 230.820/XII-8904)**

*Uitgangspunt hierbij is de Naleving van eigen regels (VOORZITTER VAN DE XIVE KAMER ARREST nr. 266.684 van 13 mei 2026 in de zaak A. 247.926/XIV-40.149)*

Een aanbestedende overheid moet gedurende de volledige plaatsingsprocedure het adagium ‘*patere legem quam ipse fecisti*’ naleven. Dit houdt in dat de overheid gebonden is aan de regels die zij zichzelf heeft opgelegd

In het ARREST van de Raad van State nr. 259.116 van 13 maart 2024 wordt het belang van de afdoende motivatie van het gunningverslag als gemotiveerde basis voor de gunningbeslissing hierbij als sluitstuk beklemtoond.



Raad  
van State

**BEGRIIP SUBSTANTIELE ONREGELMATIGHEID**

**VOORZITTER VAN DE XIIe VAKANTIEKAMER ARREST nr. 267.405 van 14 juli 2026  
in de zaak A. 248.455/XIV-40.209**

**Beoordeling**

**Artikel 76 van het koninklijk besluit van 18 april 2017** bepaalt:

*“§ 1. De aanbestedende overheid gaat na of de offertes regelmatig zijn.*

*De offerte kan substantieel of niet substantieel onregelmatig zijn.*

*Een offerte is substantieel onregelmatig wanneer ze van aard is de inschrijver een discriminerend voordeel te bieden, tot concurrentievervalsing te leiden, de beoordeling van de offerte van de inschrijver of de vergelijking ervan met de andere offertes te verhinderen, of de verbintenis van de inschrijver om de opdracht onder de gestelde voorwaarden uit te voeren onbestaande, onvolledig of onzeker te maken.*

*De volgende onregelmatigheden worden met name als substantieel beschouwd :*

*1° de niet-naleving van het milieu-, sociaal of arbeidsrecht, voor zover deze niet-naleving strafrechtelijk gesanctioneerd wordt;*

*2° de niet-naleving van de vereisten bedoeld in de artikelen 38, 42, 43, § 1, 44, 48, § 2, eerste lid, 54, § 2, 55, 83 en 92 van dit besluit en in artikel 14 van de wet, voor zover zij verplichtingen bevatten ten aanzien van de inschrijvers;*

*3° de niet-naleving van de minimale eisen en de vereisten die als substantieel worden aangemerkt in de opdrachtdocumenten.*

*§ 2. De offerte die slechts een of meer niet-substantiële onregelmatigheden bevat die, zelfs gecumuleerd of gecombineerd, niet de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengen, wordt niet nietig verklaard.*

*§ 3. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een openbare of niet-openbare procedure, verklaart de aanbestedende overheid de substantieel onregelmatige offerte nietig. Dit is ook het geval voor een offerte die meerdere niet-substantiële onregelmatigheden bevat wanneer de cumulatie of combinatie ervan de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengt.*

[...].”

8.

Er wordt vastgesteld dat het **eenheidstarief van post 16** in de offerte van de verzoekende partij **niet voldoet** aan de in artikel 43, § 6, van het bestek inzake de raamovereenkomst opgenomen **prijsvork**. De verwerende partij besluit daaruit dat “[g]elet op de bepalingen van de raamovereenkomst, hetgeen aangeboden wordt, beschouwd dient te worden als een minimale vereiste gerelateerd aan het prijselement, alsook gelet op de gelijkheid van de inschrijvers” de offerte van de verzoekende partij “bijgevolg op basis van artikel 76 KB Plaatsing” als substantieel onregelmatig wordt beschouwd en geweerd.

Aldus lijkt de **offerte** van de verzoekende partij op het eerste gezicht als **substantieel onregelmatig** te zijn aangemerkt en geweerd zowel op grond van “de **niet-naleving van de minimale eisen en de vereisten die als substantieel worden aangemerkt** in de opdrachtdocumenten” overeenkomstig artikel 76, § 1, vierde lid, 3°, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 als met toepassing van het voormelde artikel 76, § 1, derde lid, van datzelfde besluit.

9. Dat het eenheidstarief van post 16 in haar offerte niet voldoet aan de in artikel 43, § 6, van het bestek inzake de raamovereenkomst opgenomen prijsvork, lijkt door de verzoekende partij als dusdanig niet te worden betwist. Wel **betwist zij in haar verzoekschrift beide motieven tot substantieel onregelmatigverklaring** van haar offerte omwille van die afwijking.

10. Wat het **eerste motief** betreft, dat de offerte van de verzoekende partij **afwijkt van een minimale vereiste** gerelateerd aan het prijselement, brengt de verzoekende partij verschillende kritieken aan die hierna worden onderzocht. In het gunningsverslag, waar de bestreden beslissing op steunt,

11. Op het eerste gezicht lijkt de verzoekende partij niet te kunnen worden bijgevalen in zoverre zij betoogt dat het **bestek** op dit punt is behept met een **dubbelzinnigheid of onduidelijkheid** en dat haar offerte om die reden niet substantieel onregelmatig kon worden bevonden.

Voor zover er al een onduidelijkheid zou zijn gerezen, wat de verhouding tussen de (herziene) prijsherzieningsformule en de gehanteerde prijsvorken met betrekking tot de eenheidsprijzen voor de profielen betreft, lijkt die door de verwerende partij te zijn weggenomen middels haar schrijven, gedateerd op 3 september 2024.

In voormeld schrijven verklaart de verwerende partij immers op ondubbelzinnige wijze dat de prijsherzieningsclausule en de prijsvorken los staan van elkaar en dat de herziening van de eerste zonder gevolgen is voor de tweede. De verwerende partij ontkent met andere woorden een doorwerking van de herziene prijsherzieningsformule naar de gehanteerde prijsvorken met betrekking tot de eenheidsprijzen voor de profielen in functie van de indiening van een offerte voor de minicompetitie.

Weliswaar bevestigt de verwerende partij middels hetzelfde schrijven dat de problematiek met betrekking tot het niet herzien van de prijsvorken haar bekend is, maar zij geeft vervolgens enkel aan dat zij “het nodige [onderneemt] om hiervoor een oplossing uit te werken, weliswaar voor toekomstige dossiers”. Uit niets blijkt, en de verzoekende partij toont evenmin aan, dat de voorliggende minicompetitie zou moeten worden begrepen als een dergelijk “toekomstig” dossier waarvoor een oplossing werd uitgewerkt. Uit het enkele gegeven dat zij daarbij de niet-herziening van de prijsvorken aanmerkt als een “problematiek” waarvoor een oplossing moet worden uitgewerkt, lijkt voorts, anders dan de verzoekende partij het ziet, niet te kunnen worden afgeleid dat de verwerende partij aldus

heeft vastgesteld dat de toepassing van de prijsvorken “problematisch en voor interpretatie vatbaar is”.

De verzoekende partij lijkt dan ook niet te kunnen worden bijgetreden waar zij stelt dat haar offerte niet substantieel onregelmatig kon worden verklaard omdat er sprake is van een dubbelzinnige of onduidelijke bestekbepaling.

12. Uit wat voorafgaat, volgt dat het middel evenmin kan worden aangenomen in zoverre wordt betoogd dat **de motivering** in de bestreden beslissing intern tegenstrijdig en onzorgvuldig zou zijn en dat er sprake zou zijn van een schending van het **vertrouwensbeginsel**.

Het vertrouwensbeginsel houdt immers in dat het bestuur de rechtmatige verwachtingen, die de burger uit het bestuursoptreden put, niet mag beschamen. De burger moet kunnen vertrouwen op een vaste gedragslijn van de overheid of op regelmatige toezeggingen of beloften die de overheid in een concreet geval heeft gedaan. Als rechtmatige verwachtingen kunnen worden beschouwd de verwachtingen die de burger in redelijkheid heeft kunnen puren uit het bestuursoptreden. Indien een normaal voorzichtige en oplettende burger had moeten weten dat de gewekte verwachtingen eventueel niet zouden kunnen of mogen worden gehonoreerd, kan de burger zich niet op het vertrouwensbeginsel beroepen.

In de mate dat de verzoekende partij uit de bijakte of het schrijven van de verwerende partij gedateerd op 3 september 2024 de verwachting zou hebben afgeleid dat een offerte die de prijsvorken niet respecteert, toch regelmatig zou worden verklaard, lijkt in het licht van het voorgaande op het eerste gezicht niet te kunnen worden aangenomen dat het gaat om een rechtmatige verwachting.

13. De verzoekende partij doet nog gelden dat de verwerende partij bij haar **regelmatigheidsonderzoek** niet kon volstaan met een louter mechanische toepassing van artikel 43, § 6, van het bestek en dat zij de prijsvork diende te lezen in samenhang met artikel 38/7 van het bestek, de bijakte en haar eigen latere verduidelijkingen omtrent de toepassing van de prijssherzieningsregeling. Zij betoogt dat de verwerende partij door ervoor te kiezen om aan de prijsvork vast te houden, de andere bestekbepaling inzake de prijssherziening heeft geschonden en dat een niet-conflictueuze lezing erin zou hebben bestaan om de prijsvork buiten toepassing te laten.

Dat er effectief sprake zou zijn van een tegenstrijdigheid tussen enerzijds de bestekbepalingen inzake de prijsvork, en, anderzijds, de prijssherzieningsregeling, wordt op het eerste gezicht niet aannemelijk gemaakt door de verzoekende partij, noch op grond waarvan in voorkomend geval, artikel 43, § 6, van het bestek inzake de prijsvork, buiten toepassing zou moeten worden gelaten.

De litigieuze bepalingen inzake de prijsvork lijken op het eerste gezicht verband te houden met de gunning van de opdracht inzake de raamovereenkomst en de navolgende toewijzing van concrete bestellingen, meer bepaald met de door de inschrijvers in hun offerte op te geven eenheidsprijzen, terwijl de prijssherzieningsregeling opgenomen is onder punt 2.3 ‘Administratieve voorschriften bij toepassing van het koninklijk besluit van 14.01.2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken (AUR)’ van het bestek inzake de raamovereenkomst. In haar schrijven gedateerd op 3 september 2024 blijkt de verwerende partij, nadat zij omtrent de toepassing van de prijssherzieningsformule door verschillende inschrijvers werd bevraagd, voorts te hebben verduidelijkt dat “[d]e prijssherzieningen [...] berekend [dienen]

te worden met als referentiedatum de datum van de indiening van de offerte voor de betrokken minicompetitie, vermits bij indiening van de offerte van de raamovereenkomst geen prijzen werden opgegeven. Aangezien de prijzen pas bij de offerte van de minicompetitie worden opgegeven, is het dus die openingsdatum / indieningsdatum die als referentiedatum wordt gebruikt bij de toepassing van de prijsherzieningsformule. Het is nl. pas op dat moment dat de prijszetting zal gebeuren.” In het licht van deze verduidelijking toont de verzoekende partij niet aan dat de prijsherzieningsclausule reeds zou mogen of moeten worden toegepast op de offerte in te dienen voor de minicompetitie.

14. Voorts betreffen “de niet-naleving van de minimale eisen en de vereisten die als substantieel worden aangemerkt in de opdrachtdocumenten” overeenkomstig artikel 76, § 1, vierde lid, 3°, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 en het geval vermeld in artikel 76, § 1, derde lid van datzelfde besluit, afzonderlijke gronden van substantiële onregelmatigheid. In de mate dat de verzoekende partij betoogt dat de verwerende partij, alvorens tot het weren van haar offerte te besluiten op grond van de niet-naleving van een minimale eis, diende na te gaan of de vermeende afwijking daadwerkelijk één van de in artikel 76, § 1, derde lid, bedoelde gevolgen had, met name of deze haar een discriminerend voordeel verschafte, aanleiding gaf tot concurrentievervalsing, de beoordeling of vergelijking van de offertes verhinderde dan wel haar verbintenis om de opdracht onder de gestelde voorwaarden uit te voeren onzeker maakte, faalt haar argumentatie op het eerste gezicht naar recht.

15. In zoverre de verzoekende partij nog betoogt dat de verwerende partij niet aantoont dat de voormelde bepaling opgenomen onder artikel 43, § 6, van het bestek inzake de raamovereenkomst een minimale eis of een uitdrukkelijk als substantieel aangemerkte vereiste uitmaakt in de zin van artikel 76, § 1, vierde lid, 3°, van het koninklijk besluit van 18 april 2017, valt **op te merken dat het in de eerste plaats staat aan de aanbestedende overheid om te interpreteren of een afwijking de niet-naleving betreft van een minimale eis of een vereiste dat als substantieel wordt aangemerkt in de opdrachtdocumenten, waarbij het evenwel de Raad van State toekomt te onderzoeken of de aanbestedende overheid aan die begrippen de juiste draagwijdte en betekenis heeft gegeven.**

Punt 1 van het bestek van toepassing op de minicompetitie stelt dat de bepalingen van de raamovereenkomst onverkort van toepassing blijven, en dus op het eerste gezicht ook de erin vervatte bepalingen inzake de litigieuze prijsvorken.

De opdrachtdocumenten van de raamovereenkomst wijzen de inschrijvers er voorts tot tweemaal toe op dat de eenheidsprijzen opgegeven voor de verschillende profielen in het raamcontract ook de basis zullen vormen voor de prijszetting binnen de minicompetities en dat aanpassingen slechts worden toegestaan voor zover de eenheidsprijzen voor de profielen zich binnen een vork van [-2 5% ; +15 %] bevinden ten opzichte van de eenheidsprijzen opgegeven in functie van de toewijzing van de raamovereenkomst, namelijk een eerste keer onder artikel 43, § 6 ‘[g]unningscriteria voor de toewijzing van de concrete bestellingen via minicompetitie’, en, een tweede maal, bij het prijs criterium. Meer nog, bij de eerste vermelding blijkt de voorwaarde vetgedrukt en omkaderd te worden benadrukt. Samen gelezen met de dwingende wijs van het voorschrift, lijkt dit alles de interpretatie van de verwerende partij te ondersteunen dat het wel degelijk gaat om “een minimale vereiste gerelateerd aan het prijselement”. De omstandigheid dat het voorschrift niet ook uitdrukkelijk als substantieel wordt aangemerkt door de opdrachtdocumenten, doet daar op het eerste gezicht niet aan af.

De verzoekende partij maakt bijgevolg niet aannemelijk dat de verwerende partij de in het middel aangehaalde bepalingen en beginselen zou hebben geschonden door het betrokken voorschrift te beschouwen als een minimale vereiste en de offerte van de verzoekende partij te weren op grond van de niet-naleving van deze minimale eis.

16. Dat de afwijking van deze minimale eis slechts betrekking heeft op één aangeboden eenheidstarief doet niet anders besluiten. Op het eerste gezicht was de aanbestedende overheid te dezen overeenkomstig het voormelde artikel 76, § 3, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 immers verplicht om een substantieel onregelmatige offerte nietig te verklaren. Van een schending van het redelijkheids- of het evenredigheidsbeginsel lijkt in die context dan ook geen sprake te kunnen zijn.

17. Wat de aangevoerde schending van de artikelen 10 en 83 van de wet van 17 juni 2016 betreft, wordt er voorts geen specifieke argumentatie opgebouwd, zodat deze grieven geacht moeten worden ofwel samen te vallen met wat hiervóór al is besproken, ofwel niet ontvankelijk te zijn.

18. Zoals hoger gesteld (zie *supra*, punt 8), lijkt de offerte van de verzoekende partij substantieel onregelmatig te zijn beschouwd en geweerd zowel op grond van “de niet-naleving van de minimale eisen en de vereisten die als substantieel worden aangemerkt in de opdrachtdocumenten” overeenkomstig artikel 76, § 1, vierde lid, 3°, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 als met toepassing van het voormelde artikel 76, § 1, derde lid, van datzelfde besluit.

In die context dienen de overige grieven van het middel, waarin de verzoekende partij kritiek formuleert op het tweede motief in de bestreden beslissing, niet nader te worden onderzocht omdat dit motief, in het licht van het eerste motief dat bij het onderzoek hiervoor rechtmatig werd bevonden, een overtollig motief vormt. Zelfs al zou die kritiek ernstig zijn, dan nog zou ze de schorsing van de tenuitvoerlegging van het onregelmatig bevinden van de offerte van de verzoekende partij niet kunnen verantwoorden.

19. Het eerste en enig middel is niet ernstig.

#### *VII. Besluit*

20. Het eerste en **enig middel is niet ernstig gebleken**. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook verworpen.

#### **HERHALING VAN DE PRINCIPES**

Zoals blijkt uit bovenstaand Arrest leidt de niet naleving van de minimale eisen van het bestek tot een substantiele onregelmatigheid welke gesancioneerd wordt met de nietigheid ervan. De motivatie om een offerte **substantieel onregelmatig te verklaren is aangetoond als ze** van die aard is dat ze:

- de inschrijver een discriminerend voordeel biedt;
- tot concurrentievervalsing leidt;
- de beoordeling van de offerte van de inschrijver of de vergelijking ervan met de andere inschrijvers verhindert; of
- de verbintenis van de inschrijver om de overheidsopdracht onder de gestelde voorwaarden uit te voeren onbestaand, onvolledig of onzeker maakt

**Dit laatste motief, de onzekerheid over de uitvoering, gaf aanleiding tot het volgende Arrest gesteund op het inlassen van een voorbehoud in de offerte**

**VOORBEHOUD IN OFFERTE MAAKT EEN OFFERTE ONREGELMATIG**  
**VOORZITTER VAN DE XIle VAKANTIEKAMER ARREST nr. 267.448 van 31 juli 2026**  
**in de zaak A. 248.568/XIV-40.226**

Een inschrijver die aan zijn offerte **een niet in het bestek bepaalde voorwaarde toevoegt**, maakt zijn verbintenis om de opdracht onder de gestelde voorwaarden uit te voeren onzeker. Door het **toevoegen van eigen voorwaarden**, is te dezen de verbintenis van de gekozen inschrijver op dat punt onduidelijk en staat bijgevolg niet vast dat hij zonder voorbehoud akkoord ging met de voorwaarden van het bestek. Het gegeven dat de gekozen inschrijver de inventaris heeft ingevuld, is, net omwille van het voorbehoud, irrelevant.

De omstandigheid dat het voorbehoud volgens de verwerende partij **slechts betrekking zou hebben op een zeer gering aandeel** van de opdracht, lijkt op het eerste gezicht niet tot een andere conclusie te leiden. Wanneer, zoals te dezen, vaststaat dat de **verbintenis van de inschrijver onzeker is**, lijkt dit te volstaan om op grond van artikel 76, § 1, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 te besluiten tot de substantiële onregelmatigheid van de offerte. De voornoemde bepaling lijkt **geen marge toe te laten** in functie van het aandeel van deze onzekerheid ten aanzien van de totaliteit van de opdracht.

24. De verwijzing naar punt 2.9.5, B., van het bestek betreffende onvoorziene omstandigheden leidt niet tot een andere conclusie. Een regeling die onder bepaalde voorwaarden tijdens de uitvoering overleg of contractuele aanpassing mogelijk maakt wegens werkelijk onvoorzienbare omstandigheden, verleent een inschrijver niet de mogelijkheid om reeds in zijn offerte een eigen, maandelijks herzienbare brandstoftoeslag op te nemen. De gekozen inschrijver kon de toepassing van die contractuele uitzonderingsregeling niet vooraf uitbreiden tot iedere toekomstige stijging van de brandstofprijs en dat op grond van een unilaterale beslissing van die inschrijver.

25. Hoewel het in de eerste plaats aan de verwerende partij toekomt om te beoordelen of een offerte aan de opdrachtdocumenten beantwoordt, **mag de Raad van State nagaan of die beoordeling steunt op in rechte en in feite aanvaardbare motieven die voortvloeien uit een zorgvuldig onderzoek**. Gelet op de uitdrukkelijke bewoordingen van de offerte lijkt de verwerende partij op het eerste gezicht niet rechtmatig te kunnen besluiten dat geen voorbehoud werd gemaakt, minstens niet zonder concreet te onderzoeken welke tarieven tijdens de uitvoering zouden worden aangerekend en hoe de toeslag zou worden berekend, net wegens de invloed op de vergelijking van de offertes. Relevant te dezen is de vraag of aan de voorwaarden van artikel 76, § 1, derde lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017, om te spreken van een substantiële onregelmatigheid, wordt beantwoord.

26. De brandstoftoeslag maakt op het eerste gezicht de prijsverbintenis van de gekozen inschrijver onzeker, kan hem een discriminerend voordeel verschaffen en tast minstens de objectieve vergelijkbaarheid van de offertes aan. De offerte is bijgevolg substantieel onregelmatig in de zin van artikel 76, § 1, derde lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017.

27. Het gegeven dat de verzoekende partij als huidige opdrachtnemer een prijsherziening in het kader van de lopende opdracht heeft gevraagd wegens de gestegen brandstof- en energieprijzen, met toepassing van een bestaande herzieningsclausule en op grond van artikel 38/9 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 'tot bepaling van de algemene

uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten', houdt niet in dat hierdoor zij niet langer de gekozen inschrijver mag verwijten een voorbehoud wat zijn prijzen betreft te maken aan de hand van een brandstoftoeslag voor een opdracht die wordt geplaatst.

28. Daarnaast rijst de vraag wat het gevolg is van de substantiële onregelmatigheid in de offerte van de gekozen inschrijver.

29. Er is onder de partijen geen betwisting over het feit dat de aangepaste offerte die dateert van 9 april 2026 de definitieve offerte van de gekozen inschrijver is. Met de zogenaamde rechtgezette offerte wordt namelijk, zoals bevestigd in de bestreden beslissing, geen rekening gehouden: "De rechtgezette offerte van [de nv D.] van 21 april 2026 wordt m.a.w. volledig buiten beschouwing gelaten".

30.

Artikel 38, § 5, van de wet van 17 juni 2016 luidt:

*"Met het oog op de verbetering van hun inhoud onderhandelt de aanbestedende overheid met de inschrijvers over de initiële offertes en over alle volgende offertes die door hen werden ingediend, met uitzondering van de definitieve offertes in de zin van paragraaf 8. De aanbestedende overheid kan de opdrachten desalniettemin gunnen op basis van de initiële offertes zonder onderhandeling, indien zij zich de mogelijkheid daartoe heeft voorbehouden in de aankondiging van een opdracht.*

*Over de minimumeisen en de gunningscriteria wordt niet onderhandeld."*

Die bepaling die betrekking heeft op de mededingingsprocedure met onderhandeling – de te dezen aangewende plaatsingsprocedure – houdt dus in dat **de aanbestedende overheid kan onderhandelen over de initiële en alle volgende offertes, met uitzondering van de definitieve offertes**. Wanneer de aanbestedende overheid de onderhandelingen beëindigt, moet zij overeenkomstig artikel 38, § 8, van dezelfde wet nagaan of de definitieve offertes aan de minimumeisen voldoen en deze vervolgens beoordelen op basis van de gunningscriteria. Het eerste lid van die bepaling luidt:

*"Indien de aanbestedende overheid voornemens is de onderhandelingen af te sluiten, stelt zij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt zij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van nieuwe of aangepaste offertes. De aanbestedende overheid controleert of de definitieve offertes voldoen aan de minimumeisen en overeenstemmen met artikel 66, § 1, beoordeelt de definitieve offertes aan de hand van de gunningscriteria en gunt de opdracht krachtens de artikelen 79 tot 84."*

Artikel 76, § 4, eerste lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 bepaalt bovendien uitdrukkelijk:

*"De onderhavige paragraaf is van toepassing op het regelmatigheidsonderzoek van de offertes die geen finale offertes zijn bij de opdrachten met een geraamde waarde gelijk aan of hoger dan de drempel voor de Europese bekendmaking waarbij gebruik wordt gemaakt van een procedure waarin onderhandelingen toegelaten zijn en onverminderd artikel 39, § 7, tweede lid, van de wet. Wanneer het een finale offerte betreft is paragraaf 3 van toepassing."*

Op de definitieve offertes is dus paragraaf 3 van dat artikel van toepassing, die luidt:

*"Wanneer gebruik wordt gemaakt van een openbare of niet-openbare procedure, verklaart de aanbestedende overheid de substantieel onregelmatige offerte nietig. Dit is ook het geval voor een offerte die meerdere niet-substantiële onregelmatigheden bevat wanneer de cumulatie of combinatie ervan de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengt."*

Krachtens artikel 76, § 4, eerste lid, *juncto* artikel 76, § 3, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 moet een definitieve offerte die is aangetast door een substantiële onregelmatigheid worden nietig verklaard. **De mogelijkheid om bepaalde onregelmatigheden te laten regulariseren die in een mededingingsprocedure met onderhandelingen voor offertes kan bestaan, geldt bijgevolg niet voor de definitieve offerte.**

31. De verwerende partij kon de gekozen inschrijver na de indiening van de definitieve offerte dan ook niet meer toelaten de brandstoftoeslag in te trekken, te neutraliseren of nader te onderhandelen. Een dergelijke tussenkomst zou de prijsverbintenis wijzigen nadat de onderhandelingen waren beëindigd.

Nochtans is dat wat de verwerende partij heeft gedaan: toelaten dat de gekozen inschrijver op 15 juni 2026 de brandstoftoeslag opgenomen in de definitieve offerte van 9 april 2026 laat vallen. De gekozen inschrijver heeft hierdoor na het verstrijken van de termijn voor de indiening van de definitieve offertes alsnog de substantiële onregelmatigheid van zijn offerte kunnen herstellen, terwijl de andere inschrijvers hun definitieve offertes niet meer konden wijzigen. Dat is onverenigbaar met het gelijkheids- en transparantiebeginsel. De definitieve offerte moest worden beoordeeld in de vorm waarin ze binnen de gemeenschappelijke indieningstermijn was ingediend, dus met de brandstoftoeslag in de definitieve offerte van de gekozen inschrijver.

32. Op het eerste gezicht vloeit uit de voorgaande vaststellingen voort dat de verwerende partij **de offerte van de gekozen inschrijver had moeten nietig verklaren.**

#### *VII. Besluit*

33. Het eerste middelonderdeel van het eerste middel is in de aangegeven mate ernstig gebleken. De schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing dient dan ook te worden bevolen.

34. In zoverre het voorwerp van de vordering eveneens de impliciete beslissing om de opdracht niet te gunnen aan de verzoekende partij omvat, moet de vordering in die mate worden verworpen.

#### STRIKTE BEOORDELING DOOR DE RAAD VAN STATE

Een offerte waarin een voorbehoud geformuleerd is maakt de **vereiste uitvoering onzeker** en hierbij hanteert de Raad van State **geen beoordelingsmarge** wanneer het gaat om een **definitieve offerte**

**Bij die beslissingen over de onregelmatigheid wordt door de inschrijvers wel eens opgeworpen dat ze in deze niet gehoord werden.**

**De vraag of er een hoorplicht is na te leven of niet wordt door de Raad van State principieel in de twee navolgende Arresten verduidelijkt:**

## TWEE ARRESTEN RAAD VAN STATE BETREFFENDE DE HOORPLICHT OF NIET

Wanneer moet een inschrijver gehoord worden? En wanneer kan een aanbestedende overheid zonder voorafgaand hoormoment beslissen over een offerte? De Raad van State schept duidelijkheid in haar rechtspraak.

### Hoorplicht, quid?

Het belang van de naleving van de hoorplicht kan niet overschat worden. De plicht verzekert een balans tussen overheidsefficiëntie enerzijds en de rechten van inschrijvers anderzijds en waarborgt bovendien de transparantie en zorgvuldigheid van het beslissingsproces in hoofde van de aanbestedende overheid.

**De basisregel** luidt dat de inschrijver enkel gehoord dient te worden **voorafgaand aan het nemen van een ernstige maatregel wegens een tekortkoming die gegrond is op diens persoonlijk gedrag**. De rechtspraak kleedt deze regel verder in.

De hoorplicht is het meest relevant tijdens de gunningsfase van de overheidsaanbesteding. Dit is het moment waarop de aanbestedende overheid beslist welke offerte het meest voldoet aan de gunningscriteria.

### ARREST RvS 17 januari 2023, nr. 255.523

Dit arrest betreft een betwisting tussen een bedrijf dat elektrische bussen bouwt en onderhoudt als inschrijver enerzijds en De Lijn als openbare aanbesteder anderzijds. In het bestek van de overheidsopdracht die De Lijn had uitgeschreven, stond dat de bussen voorzien moesten zijn van een elektrisch uitschuifbare oprijplaat die niet mag bewegen wanneer de deuren geopend zijn. Dit werd bewust zo bepaald voor de veiligheid van de reizigers en om bovendien plaats te besparen.

**De offerte van de inschrijver in kwestie bevatte tegenstrijdige en niet-conforme technische informatie.** In de technische fiche ging het niet over een uitschuifbare, maar over een opklapbare oprijplaat; andere documenten spraken dan weer wel van de gevraagde uitschuifbare oprijplaat. De Lijn verklaarde de offerte van de betrokken inschrijver **substantieel onregelmatig** op grond van artikel 74 KB Speciale Sectoren en ging over tot een weigering van de offerte. De betrokken inschrijver werd voorafgaand aan de weigering niet gehoord en voerde bij de Raad van State aan dat dit wel had moeten gebeuren. De Raad van State volgde de argumentatie van de inschrijver niet. **De weigeringsbeslissing had namelijk betrekking op de inhoud van de offerte, niet op het gedrag van de inschrijver.** De Raad bevestigt dat niet duidelijk was welke oplossing concreet tegen welke prijs werd aangeboden, wat de vergelijking van de offerte met andere offertes verhindert. De onregelmatigheid in de offerte betrof geen loutere verschrijving, zoals bijvoorbeeld een fout in het overbrengen van cijfergegevens. Daarentegen ging het om een onregelmatigheid in de essentiële technische informatie. **De hoorplicht was dan ook niet van toepassing.**

Dit arrest bevestigt dat aanbestedende overheden **in geval van substantieel onregelmatige offertes niet verplicht zijn om een voorafgaand hoormoment te organiseren.**

## ARREST RvS 25 maart 2025, nr. 262.745

Dit arrest borduurt voort op het vorige. De casus betreft twee zusterondernemingen die elk een gelijkaardige offerte indienen in dezelfde aanbestedingsprocedure die betrekking heeft op landmeetkundige prestaties. De aanbestedende overheid besloot de offertes van beide ondernemingen te weren als **substantieel onregelmatig op grond van artikel 5, § 1, tweede lid**, van de Overheidsopdrachtenwet.

Uit voldoende plausibele aanwijzingen – zoals identieke of overlappende inhoud in de prijsberekening, casestudy en samenstelling van het uitvoeringsteam – bleek volgens de aanbestedende overheid dat de **verbondenheid tussen de twee zusterondernemingen** de inhoud van hun offertes had beïnvloed. De offertes waren bijgevolg niet autonoom en onafhankelijk tot stand gekomen, **waardoor de mededinging werd vertekend**.

Een van de zusterondernemingen trok naar de Raad van State en voerde aan dat ze niet gehoord waren door de aanbestedende overheid voorafgaand aan de uitsluiting van hun offertes. De inschrijver voerde aan dat zij daarom **geen kans kreeg om aan te tonen dat de offertes wel degelijk autonoom tot stand waren gekomen**. Ze had ook niet de mogelijkheid om **eventuele corrigerende maatregelen** te nemen overeenkomstig artikel 69, eerste lid, 4°, juncto artikel 70, § 3 Wet Overheidsopdrachten.

Ditmaal gaf de Raad van State de verzoekende onderneming wel gelijk. De Raad oordeelde dat de beslissing tot wering thuishoort binnen het selectieonderzoek van de inschrijvers. De aanbesteder had dit onderzoek ten onrechte uitgevoerd tijdens het regelmatigheidsonderzoek, terwijl het in wezen niet ging om de conformiteit van de offertes met de opdrachtdocumenten, maar om de eigen kwaliteiten, de hoedanigheid, de relatie en de handelingen van de inschrijvers die deze offertes hebben ingediend. **Het selectieonderzoek gaat het regelmatigheidsonderzoek vooraf**, dus de aanbestedende overheid had de **relatie tussen de inschrijvers in een eerdere fase moeten onderzoeken**.

De uitsluiting van de offerte is in deze casus een ernstige **beslissing die gebaseerd is op het persoonlijk gedrag van de inschrijver**. Een dergelijke beslissing kan slechts worden **genomen nadat de betrokkene de kans gekregen heeft zich hiertegen te verdedigen in het licht van de hoorplicht**, te meer omdat het een facultatieve uitsluitingsgrond betreft.

De rechtspraak bevestigt dat de hoorplicht een essentieel, doch afgebakend instrument is. Niet elke negatieve beslissing vereist een voorafgaande kans om gehoord te worden, maar zodra sprake is van **een nadeel gekoppeld aan het gedrag van de inschrijver**, wordt de hoorplicht een fundamentele waarborg. Een correcte kwalificatie van de beslissing is daarbij cruciaal, zowel voor overheden als voor inschrijvers.

## ONSADVIES

Er dient in dit kader vooreerst herinnerd te worden aan de vaststaande rechtspraak van het **Hof van Justitie** dat de mogelijkheid voor de aanbestedder om, na de indiening van de offertes, een offerte te laten verbeteren of aanvullen, beperkt is. Met name moet de aanbestedder, indien hij de overlegging van bepaalde **documenten “op straffe van uitsluiting”** heeft opgelegd, die sanctie ook effectief toepassen.

Ook de Raad van State wijst dergelijke argumenten van de onregelmatig verklaarde inschrijver in beginsel af. De uitgangspunten van de Raad van State zijn daarbij:

- a De inschrijver is zelf verantwoordelijk voor de fouten in zijn offerte;
- b De mogelijkheid om verduidelijking over de offerte te vragen is geen verplichting en valt onder de discretionaire bevoegdheid van de aanbestedder;
- c Gelet op het verbod om wijzigingen aan te brengen in de offertes na de opening ervan, moet de aanbestedder omzichtig omgaan met de mogelijkheid tot contactname, en de uitzonderingen op het verbod moeten limitatief worden geïnterpreteerd.

Wat aansluit bij het gegeven dat in deze gevallen er **geen hoorplicht** is omdat het telkens gaat om fouten in de offerte en **niet voortvloeien uit het gedrag van de inschrijver**

**VALT EEN BETWISTING NU ONDER DE RECHTSMACHT RAAD VAN STATE OF VAN DE GEWONE RECHTER**

**VOORZITTER VAN DE XIle VAKANTIEKAMER ARREST nr. 267.432 van 28 juli 2026 in de zaak A. 248.561/XIV-40.225**

***Rechtsmacht van de Raad van State***

6. De verwerende partij werpt een exceptie op, gesteund op het ontbreken van rechtsmacht. Zij voert, sterk samengevat, aan **geen administratieve overheid** te zijn in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De vraag wie de kosten van de voorliggende procedure moet dragen, maakt de bespreking van deze exceptie niet zonder belang.

7. Artikel 24, eerste lid, van de wet van 17 juni 2013 ‘betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies’ bepaalt dat voor de “verhaalprocedures” bedoeld in de artikelen 14, 15 en 16, namelijk de vorderingen tot vernietiging en tot schorsing van de in de voormelde artikelen bedoelde beslissingen en de vorderingen tot schadevergoeding wegens de onwettigheid van een dergelijke beslissing, de afdeling bestuursrechtspraak van de **Raad van State de “verhaalinstantie”** is “wanneer de **aanbestedende instantie een overheid** is als bedoeld in artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State” (1°) en de **gewone rechter “wanneer de aanbestedende instantie geen overheid is als bedoeld in artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State”** (2°).

Deze bepaling lijkt van toepassing op de voorliggende **vordering tot schorsing** van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de bestreden gunningsbeslissing.

Overeenkomstig het voormelde artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State mag de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, indien het geschil niet door de wet aan een ander rechtscollege wordt toegekend, enkel kennisnemen van beroepen tot nietigverklaring ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheiden “administratieve overheden” en van een aantal met name genoemde overheden van andere aard.

8. Een vereniging van privaatrechtelijke aard die, ook al is zij opgericht of erkend door de overheid en ook al is zij onderworpen aan de controle van de overheid, geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, heeft op het eerste gezicht niet de aard van een administratieve overheid. Hiervoor doet niet ter zake dat haar een taak van algemeen belang wordt toevertrouwd.

9. In het bestek wordt de verwerende partij aangemerkt als de “aanbestedende organisatie”. Zij is een vereniging zonder winstoogmerk, een privaatrechtelijke rechtspersoon.

*Prima facie* blijkt uit niets – en de verzoekende partijen beweren zelfs niet – dat zij zou beschikken over de bevoegdheid om beslissingen te nemen die derden kunnen binden.

Het gegeven dat zij bij de voorbereiding en het nemen van de bestreden toewijzingsbeslissing bepalingen van de regelgeving op de overheidsopdrachten heeft toegepast, lijkt evenmin van aard om daaruit af te leiden dat zij te dezen als administratieve overheid is opgetreden. In de eerste plaats kan de regelgeving op de overheidsopdrachten immers ook van toepassing zijn op privaatrechtelijke personen. Voorts strekt de bestreden beslissing er enkel toe een opdracht toe te wijzen of niet toe te wijzen aan bepaalde

inschrijvers. Deze inschrijvers beoogden vrijwillig met betrekking tot de opdracht in een contractuele relatie te treden met de verwerende partij.

Uit wat voorafgaat, volgt op het eerste gezicht dat de verwerende partij bij het nemen van de bestreden beslissing **niet heeft gehandeld als een administratieve overheid** in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De Raad van State lijkt derhalve hoe dan ook zonder rechtsmacht om kennis te nemen van de voorliggende vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

De exceptie is ernstig en verantwoordt eveneens dat de vordering wordt verworpen.

### **Aansluitende bespreking door Joyce Van Caeyzeele (Omega Law) 28/7/2026**

De Wet van 17 juni 2013 betreffende de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten vertrekt niet (uitsluitend) van de vraag “bevindt het geschil zich in de gunning- of uitvoeringsfase”, maar – voor wat de gunningsfase betreft – van volgende criteria:

1. Welk rechtsmiddel wordt ingesteld? Schorsing, vernietiging, voorlopige maatregelen, schadevergoeding, onverbindendverklaring, ...
2. Wie is de aanbestedende instantie: een administratieve overheid of een andere aanbestedende instantie?
- 3.

**Voor geschillen in de gunningsfase** bepaalt de combinatie van deze elementen welke verhaalinstantie bevoegd is.

Dat verklaart waarom bijvoorbeeld:

- een vordering tot schorsing of vernietiging van een gunningsbeslissing (enkel) bij de Raad van State terechtkomt wanneer de beslissing is genomen door een administratieve overheid die onder de rechtsmacht van de Raad van State valt;
- een vordering tot onverbindendverklaring steeds door de gewone rechter wordt behandeld;
- ook schadevorderingen naar aanleiding van een onregelmatige gunning niet automatisch tot de bevoegdheid van de Raad van State behoren.

Een andere misvatting is dat elke schadevordering wegens onregelmatige gunning op art. 16 van de Wet van 17 juni 2013 gesteund moet zijn. Ook dat is te kort door de bocht.

Art. 16 bevat weliswaar een specifieke schadevergoedingsregeling, maar vormt niet noodzakelijk de enige mogelijke rechtsgrond. Afhankelijk van de omstandigheden kan ook het gemeen buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht een grondslag bieden voor een schadevordering.

### **En hoe zit het met de uitvoering van een overheidsopdracht?**

Eens de overeenkomst is gesloten, bevinden partijen zich in een contractuele verhouding. Geschillen over bijv. betaling, meerwerken, prijsherzieningen, vertragingen of beëindiging behoren dan (uitsluitend) tot de bevoegdheid van de gewone rechter, niet van de Raad van State.

Om de bevoegde verhaalinstantie te achterhalen, is de vraag dus niet simpelweg: “Is dit een geschil inzake een overheidsopdracht?”

Maar wel: “In welke fase bevindt het geschil zich? Welk rechtsmiddel wordt ingesteld?

Tegen welke aanbestedende instantie? En op welke rechtsgrond?”

interne problemen van inschrijver bij indiening via e-Procurement vormen geen overmacht (Scale Robin Beck)

In zijn arrest nr. 266.819 van 28 mei 2026 bevestigt de Raad van State nogmaals hoe strikt de regels inzake de elektronische indiening van offertes kunnen worden toegepast.

belangrijke principes:

De foutmelding was niet het gevolg van een technisch defect van e-Procurement, maar van een intern toegangsprobleem binnen het samenwerkingsverband. Van overmacht wegens onbeschikbaarheid van het platform was dan ook geen sprake.

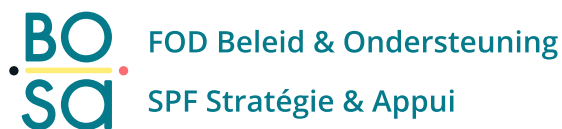
Van professionele inschrijvers mag worden verwacht dat zij tijdig kennisnemen van de gebruiksvoorwaarden van het platform en hun interne organisatie daarop afstemmen.

Dat de offerte tijdig via WeTransfer of e-mail beschikbaar werd gesteld, doet geen afbreuk aan de verplichting om de offerte overeenkomstig het bestek en artikel 14 van de Wet Overheidsopdrachten via e-Procurement in te dienen.

De aanbestedende overheid is niet verplicht de indieningstermijn te verlengen wanneer het probleem uitsluitend voortvloeit uit de interne organisatie van de inschrijver.

Regularisatie is geen recht voor de inschrijver. De aanbesteder heeft de grenzen van de redelijkheid niet overschreden door de offerte niet te regulariseren.

## INFO



### FEDERALE LOONINDEXERING SEPTEMBER

Aangezien de spilindex in juni 2026 werd overschreden, worden de wedden, toelagen en vergoedingen van de medewerkers van het federaal openbaar ambt vanaf de wedde van september 2026 **met 2% verhoogd**.

#### **Maar met Een nieuwe indexeringswijze vanaf september 2026**

De indexering blijft van toepassing op alle personeelsleden van het federaal openbaar ambt. In het kader van de tijdelijke loonmatiging wordt echter gedurende de periode 2026-2028 het mechanisme van de centenindex toegepast.

Deze maatregel heeft tot doel het principe van de indexering te behouden en tegelijk de impact ervan tijdelijk te beperken, overeenkomstig de bepalingen van de geldende regelgeving: de programmawet van 30 mei 2026 en [omzendbrief nr. 769 betreffende de tijdelijke loonmatiging en de uitvoering van de indexering in centen](#)

## FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND

### Belangrijke updates van de FOD Economie (Augustus 2026)

- **Inflatie en Prijzen:** De inflatie steeg van 3,56% in juli naar 3,97% in augustus 2026. Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) publiceerde begin augustus ook het halfjaarlijks prijzenverslag waaruit blijkt dat de inflatie na een dip in het eerste kwartaal weer aantrekt door energieprijzen.
- De **consumptieprijsindex** stijgt deze maand met 0,41 punt of met 0,40%.
- De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** stijgt van 3,22% in juli naar 3,44% in augustus.
- De **afgevlakte gezondheidsindex** bedraagt in augustus 100,94 punten.
- **Energieprijzen:** De officiële maximumprijzen voor aardolieproducten werden mid-augustus 2026 aangepast (met onder meer benzine 95 E10 op 1,9360 euro/l en diesel B7 op 2,2830 euro/l vanaf mid-augustus).
- **Striktere Boetes:** Er werd aangekondigd dat bedrijven die onvoldoende meewerken met economische inspecteurs binnenkort boetes tot 400.000 euro riskeren

### Indexaanpassing Belgisch Staatsblad 31 augustus 26

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de maand augustus 2026, 104.01 punten bedraagt, tegenover 103.60 punten in juli 2026, hetgeen een stijging van 0.41 punt of 0.40% betekent. De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad 27.04.2015), bedraagt 103.49 punten voor de maand augustus 2026.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad 27.04.2015), bedraagt 100.94 punten voor de maand augustus 2026.

## **ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN in company OP UW MAAT UITGEWERKT**

### **ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2026**

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>

Voor al deze seminars voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

**De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing.**

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan [info@caru-commv.be](mailto:info@caru-commv.be) OF [rudiclaeys@telenet.be](mailto:rudiclaeys@telenet.be) met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

**Concrete voorstelling van een aantal opleidingen vindt U op onze website <https://www.caru-commv.be>**



### **PLANNING VAN DE VOLGENDE MASTERCLASS SEMINARIES 2026**

22/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes VANDER VALK GENT

24/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes HOLIDAY INN HASSELT

1/10 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes VANDER VALK MECHELEN

24/11 Onderhandelen in de praktijk VANDDER VALK GENT

26/11 Onderhandelen in de praktijk HOLIDAY INN HASSELT

03/12 Onderhandelen in de praktijk VANDER VALK MECHELEN  
Hierna alvast het inschrijvingsformulier voor de eerst volgende masterclass

## INSCHRIJVEN VOOR 10 september

### INSCHRIJVINGSFORMULIER

**CARU MASTERCLASS 2026 Seminarie reeks erkend als  
PROFESSIONAL DEVELOPMENT for PUBLIC PROCUREMENT OFFICER  
PRAKTISCHE UITWERKING VAN HET REGELMATIGHEIDSNAZICHT,  
HET ALGEMEEN EN BIJZONDER PRIJSNAZICHT, DE EVALUATIE MET  
VERSLAGGEVING EN GUNNINGVOORSTEL**

**DINSDAG 22 SEPTEMBER GENT VANDERVALK  
DONDERDAG 24 SEPTEMBER HASSELT HOLIDAY INN  
DONDERDAG 1 OKTOBER MECHELEN VANDERVALK**

te mailen aan [info@caru-commv.be](mailto:info@caru-commv.be) of [rudiclaeys@telenet.be](mailto:rudiclaeys@telenet.be)

- ☐ **INSCHRIJVING VOOR GENT**
- ☐ **INSCHRIJVING VOOR HASSELT**
- ☐ **INSCHRIJVING VOOR MECHELEN**

#### GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

CURSIST:

Naam en voornaam:

E-mail :

#### FACTURATIE GEGEVENS:

Maatschappelijke benaming:

Straat en nummer:

Postcode en gemeente

KBO nummer :

Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van **275,00 €** te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek **inbegrepen**

datum,

handtekening,

functie

# **DAGPROGRAMMA MASTERCLASS REGELMATIGHEID EN PRIJSNAZICHT SEPTEMBER 2026**

## **PROGRAMMA**

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers

9.00 u. **Eerste sessie : Het begrip regelmatigheid de verplichtingen en de onderzoeksmethode**

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie : De voorafgaande behandeling van leemtes en materiële vergissingen om het algemeen prijsnazicht mogelijk te maken. De verplichting van het algemeen prijsnazicht en de opgelegde rapportering**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : Het bijzonder prijsnazicht, met het begrip abnormale prijzen en de vertolking ervan met de vraag naar justificatie. Wanneer en hoe dient u deze verplicht mee te nemen voor de evaluatie**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 **Vierde sessie : De regels voor de evaluatie van de offertes, de methodologie en incidentenbehandeling, de vertolking in een evaluatierapport. Gunning en sluiting**

Einde studiedag 16 u 30 ...